

SLOVENSKE vestnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek, 2. junij 1972

Štev. 22 (1559)

Spomenik — most miru in sožitja

Visoko nad Pliberkom, na Komeljnu, je bila zadnje nedeljo veličastna slavnost, ki je veljala spominu vseh ogromnih žrtev, ki smo jih koroški Slovenci doprinesli v boju proti nacističnemu nasilju za svobodo, mir in bratstvo med narodi. Zbralo se je več kot tisoč ljudi iz vseh predelov južne Koroške, pa tudi iz krajev onstran meje, kakor je protifašistična misel v boju proti skupnemu sovražniku nekdanja družila borca ne glede na meje, ne glede na narodnost in jezik. Med navzočimi je bil tudi jugoslovanski generalni konzul, prav tako pa predstavnik avstrijskih borcev za svobodo in žrtev fašizma. Prišli so na odkritje spomenika, ki ga je Zveza koroških partizanov postavila v čast in spomin Domenovi četi, katere borci so bili izdani in 12. oktobra 1944 zahrbtno pobiti na Apovnikovi kmetiji na Komeljnu.

Padlih junakov se je v svojem govoru spomnil predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper, ki je poudaril, da odkrivamo spomenik borcem za svobodo, ki so žrtvovali svoja mlada življenja, da danes uživamo sadove miru in vsestranskega napredka. Tovarishi, ki so tukaj padli, so izpolnjevali posebno poslanstvo, je dejal predsednik Prušnik, njihova naloga je bila, prenesti baklo vstaje proti Hitlerjevemu nasilju tudi med nemško govoreče sodeželane. „To plemenito nalogo je četa izpolnila, s svojo krvjo je položila temelje bratstva in prijateljstva med obema narodoma.“

Žrtve osvobodilnega boja na Koroškem so bile ogromne. Govornik je spomnil, da na 40 pokopališčih od Šmohorja do Pliberka in od Železne Kaple do Ebersteina na severu leži nad 500 padlih partizanov. Te žrtve so tako velike, da jih zgodovina nikdar ne bo mogla prezreti. „Prav iz krvi teh mladih partizanskih borcev pa je nastal tudi člen 7 avstrijske državne pogodbe, v katerem so zajamčene pravice koroškim Slovincem. In prav tako zgodovinska resnica je dejstvo, da je člen 7 nastal le na podlagi prispevka, ki smo ga koroški Slovenci doprinesli v protifašističnem boju. Zato so slabi strategji in taktiki tisti, ki nočejo videti teh zgodovinskih resnic in ki se strahopetno izogibajo tej slavni dobi slovenske zgodovine.“

Predsednik ZKP je potem naglasil dobrososedske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo ter ugotovil, da ti odnosi in odprte meje niso morda odraz nekega slučajnega političnega razpoloženja, marveč so sad skupne protifašistične zgodovine ter odraz iskrenega prizadevanja vodstev nove Avstrije in nove Jugoslavije. Zveza koroških partizanov, je dejal predsednik Prušnik, je vedno budno spremljala dogaja-

nje na Koroškem ter opozarjala oblasti in javnost na gotove negativne pojave v naši deželi, ki izpodkopavajo mednarodni ugled republike Avstrije. „Vedno smo svarili pred rovarjenjem krogov, ki so še vedno prepojeni z nacistično miselnostjo in katerih dejavnost prihaja do izraza zlasti v protislovenski gonji. Zahtevali smo in tudi danes odločno zahtevamo prepoved dejavnosti, ki je naperjena proti koroškim Slovincem in njihovim pravicam, kajti taka dejavnost je po državni pogodbi nezakonita in škoduje ugledu Avstrije v svetovni javnosti.“

Hkrati pa je predsednik ZKP opozoril še na drugo dolžnost, ki jo nalaga Avstriji državna pogodba, namreč da ščiti grobove in spomenike tistih borcev, ki so na avstrijskem ozemlju padli v boju proti nacistični Nemčiji. Potem je spomnil na 80-letni življenjski jubilej maršala Tita, pod katerega vodstvom so tudi koroški partizani „premagali temo prefeklosti in stopili na plan svetle bodočnosti“. Naj tovariš Tito ve, je naglasil, da so koroški partizani ponosni na tiste čase in mu obljubljajo, da bodo vedno upoštevali načela, ki družijo narode v bratstvu in prijateljstvu. Ob koncu je odkril spomenik in ga izročil v varstvo domačinom s pozivom, naj ga čuvajo in povedo vsakemu, ki bo šel tod mimo, da so junaki, katerim velja ta spomenik, padli za visoke človeške ideale.

Kot preživeli borec Domenove čete je spregovoril Jurij Bojanovič, ki je iz lastnega doživetja opisal sameznikov, ki so neposredno po vojni postali žrtev denunciacij ali obračunavanja v sebi enakih vrstah. Zato se zoperstavljamo vsem poskusom ustanavljanja ali obnavljanja raznih civilnih obrambnih skupin, kakor se je to pred kratkim zgodilo v Solnogradu, ker so nam predobro znane izza časa druge svetovne vojne in neposredno po njej v obliki raznih vojaških formacij in „pretepaških band“. Odločno pa protestiramo tudi proti podtikavanjem, kakor v današnji Volkszeitung, da bi postavljali spomenike izdajalcem domovine. Kdo je v času nacizma izdajal domovino — ali tisti, ki je do zadnjega podpiral velikonemški rajh in njegove zločinske pohode proti svobodoljubnim narodom, ali oni, ki so se temu nasilju uprli in se borili za svobodo, mir in bratstvo med narodi?

„V tem smislu danes odkrivamo spomenik borcem, ki so se borili tudi za svobodo Avstrije in Koroške — brez dvoma ne za ‚Kärnten deutsch, frei und ungeteilt‘, kakor so nedavno spet prisegli v Velikovcu, pač pa iskreno in junaško za ‚Koroško dveh enakopravnih narodov‘, za nov, lepši svobodnejši svet bratstva in razumevanja med narodi. In kakor so oni s temi svetlimi ideali prodrli iz gozdov v naše vasi in doline, tako hočemo mi nadaljevati njihovo borbo, da enakopravnost ne bo skrita le v periferiji in potisnjena skoraj spet nazaj v gozdove, marveč da bo kot svetel znak demokracije izpopolnjevala lepoto in zunanje obličje naše zemlje v vseh krajih in središčih, kjer živita in delata oba naroda. To naj bo naša prisega in obljuba padlim junakom, to pa tudi naša upravičena zahteva!“

duje ugledu Avstrije v svetovni javnosti.“

Hkrati pa je predsednik ZKP opozoril še na drugo dolžnost, ki jo nalaga Avstriji državna pogodba, namreč da ščiti grobove in spomenike tistih borcev, ki so na avstrijskem ozemlju padli v boju proti nacistični Nemčiji. Potem je spomnil na 80-letni življenjski jubilej maršala Tita, pod katerega vodstvom so tudi koroški partizani „premagali temo prefeklosti in stopili na plan svetle bodočnosti“. Naj tovariš Tito ve, je naglasil, da so koroški partizani ponosni na tiste čase in mu obljubljajo, da bodo vedno upoštevali načela, ki družijo narode v bratstvu in prijateljstvu. Ob koncu je odkril spomenik in ga izročil v varstvo domačinom s pozivom, naj ga čuvajo in povedo vsakemu, ki bo šel tod mimo, da so junaki, katerim velja ta spomenik, padli za visoke človeške ideale.

Kot preživeli borec Domenove čete je spregovoril Jurij Bojanovič, ki je iz lastnega doživetja opisal

grozodejstva podivjanih nacistov, ko so s pomočjo izdajalca iznenadili partizanske borce ter jih zverinsko pobili na Apovnikovi domačiji. Tamkajšnje prebivalce in zlasti mladino je pozval, da bi v spomeniku videli spomin in čast vsem onim, ki so kjerkoli padli za svobodo. „Ta spomenik naj bo most miru in prijateljskega sožitja med narodi Avstrije in Jugoslavije. Moja želja in želja nas vseh je, da bi očuvali mir, sožitje in medsebojno spoštovanje ne glede na to, če govori kdo slovensko, nemško ali kak drug jezik. Naša sveta dolžnost je, da se borimo za mir, svobodo in pravice vseh narodov sveta.“

Na svečanosti sta govorila tudi domači župnik Alojz Kulmež, ki je spomenik blagoslovil, ter pliberški podžupan Mirko Kumer. Moški pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ v Pliberku je pod vodstvom svojega dirigenta Foltija Hartmana zapel partizansko pesem „Naša vojska“, skupina mladih recitatorjev (Polanškova, Kumrov in

Germov) pa je izvajala deklamacijo, ki jo je posebej za to priložnost priredil naš domači pesnik Valentin Polanšek. V njej je opevan Komelj kot slavni kraj in žrtvenik za našo svobodo, kajti tu so dvignili plamenico osvobodilnega boja in od tukaj ponesli upor tudi na severno stran Drave. „Vas, ki ste padli v boju tistega groznega 12. oktobra 1944; vas, ki ste se žrtvovali za naš narod; vas bo slavil vsak naš srčni utrip, vas naj opeva naša borbena pesem.“

Poseben okvir je prireditvi dajala tudi sodelovanje godbe ravnstevskih železarjev, katera pod vodstvom svojega neumornega dirigenta Jožka Hermana prav letos obhaja 70-letni jubilej obstoja in uspešnega delovanja. Ravenski godbeniki so za uvod nedeljske svečanosti že opoldne priredili koncert na trgu v Pliberku; na Komeljnu so slavnost začeli z avstrijsko državno himno, potem so spremljali moški zbor SPD „Edinost“ pri žalostinki „Žrtvam“, medtem ko so predstavniki posameznih organizacij polagali vence ob spomenik, prireditve pa so zaključili s partizansko pesmijo.

Prireditve na Komeljnu se je zaključila s tovariškim srečanjem pri Štobarju. Bila je izraz hvaležnega spomina vsem tistim, ki so se borili in žrtvovali za visoke ideale človeštva; in bila je mogočna manifestacija odločne volje, da hočemo tem idealom ostati zvesti tudi v bodoče. Ne nazadnje pa je kot taka bila odgovor krogom in posameznikom, ki so tudi to priložnost skušali izkoristiti za podlo podtikavanje in hujskanje proti koroškim Slovincem, za zastrupljanje ozračja in netenje mržnje med obema narodoma.

Nadaljevati hočemo njihov boj

da bo enakopravnost kot svetel znak demokracije izpopolnjevala lepoto naše zemlje

Pogajanja za trgovinski sporazum med Avstrijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo

Obdobje negotovosti, kakšne koncesije bo po svoji razširljivosti od šestih na deset članic EGS priznala preostali del države območja EFTA in posebej Avstriji, je — kakor kažejo vsa znamenja — pri kraju. Zamenjuje ga upravičeno pričakovanje, da bo sporazum o ureditvi gospodarskega sodelovanja z našo državo zgotovljen in podpisan že pred pričetkom poletnih političnih počitnic in da bo stopil v veljavo s 1. januarjem 1973.

S tem pa je tudi očitno, da aktivite, ki so jih v prid države v tednih pred odločilno sejo ministrskega sveta EGS razvili kancler Kreisky ter ministra Staribacher in Weihs, niso bile brez uspeha. Privedle so do kompromisa v vprašanih nadaljnjega razvoja avstrijske trgovine z EGS s produkti, ki se jih je EGS vsa leta branila, ki pa predstavljajo več kot 20 odstotkov avstrijskega izvoza in le 6 odstotkov izvoza EGS v Avstrijo. Med temi so poleg produktov živinoreje (klavna živina, meso in mleko) zlasti izdelki industrije papirja, industrije jekla, aluminija in legiranih kovin ter industrije živil.

Take diskriminacije avstrijsko kmetijstvo in gozdarstvo, pa tudi industrija ne bi prenesli. To je bilo očitno od vsega začetka enako kot dejstvo, da se Avstrija kot polnovredna članica zaradi svojega statusa trajne nevtralnosti EGS ne more pridružiti, da pa mora v prid svojega prebivalstva in gospodarstva iskati možnosti optimalne ureditve odnosov, ki bodo boljši, kakor jih EGS prakticira v trgovini s tako imenovanimi „tretjimi deželami“. Dokler je bila na vladi ÖVP, teh možnosti, ki so za avstrijsko gospodarstvo življenjskega pomena, ni bilo mogoče doseči, socialistična vlada pa jih je — to je sedaj očitno — našla.

Po obiskih kanclerja Kreiskega in omenjenih ministrov v prestolnicah dežel EGS in pri njeni komisiji v Bruslju ter po poročilu komisije EGS se je koncem aprila njen ministrski svet odločil, da v svojem stališču do vprašanja tako imenovanih senzibilnih produktov v trgovini z Avstrijo popusti. Pristal je na to, da bodo tudi v trgovini s temi produkti stopile carinske olajšave in veljavo s pričelkom uveljavljanja sporazuma. Sicer bo v prvi fazi uveljavljanja sporazuma zniževanje carin potekalo počasneje kot v drugi fazi, vendar je to veliko boljše kot prvotno stanje, ko n. pr. avstrijska industrija papirja skoraj ni več videla možnosti, da bi prebrodila svoje gospodarske težave, ker jo je EGS hotela izključiti iz sporazuma o trgovini z našo državo.

V enaki meri prinaša sedanji pristaneč ministrskega sveta EGS prednosti tudi za ostale prej omenjene panoge avstrijske industrije. Prinaša pa jih tudi za kmetijstvo in gozdarstvo kot primarno skupino vsakega narodnega gospodarstva. Popusti EGS v stališču do ureditve trgovine s papirjem ne bo olajšal le položaj tovrstne industrije, marveč tudi gozdarstva in celokupnega lesnega gospodarstva. Olajšave je nadalje pričakovali pri izvozu klavne živine, mesa in mlečnih izdelkov, kar je zelo pomembno za avstrijsko živinorejo, kajti 90 odstotkov izvoza živine gre v Italijo, medtem ko je Velika Britanija, ki bo od 1. januarja 1973 polno-

vredna članica EGS, glavni kupec avstrijskih mlečnih izdelkov.

Če upoštevamo, potem je mogoče reči,

Skromni rezultati 3. konference UNICTAD

Po oceni opazovalcev 3. konference Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNICTAD), ki je zasedala v Santiagu de Chile, ni privedla do večjih uspehov. Njeni praktični rezultati so skromni predvsem glede stališča do dežel v razvoju, kajti tudi na tej konferenci se je pokazalo, da zahodne industrijske države niso pripravljene, odgovoriti se svojim ozkim interesom, da bi tako pomagale zmanjšati prepad med razvitim in zaostalim delom sveta.

Na konferenci so sicer sprejeli vrsto sklepov in resolucij, ki pa bodo ob zadržanosti Zahoda po vsej verjetnosti ostali brez večjih praktičnih uspehov.

da se bodo po uveljavitvi sporazuma z EGS izboljšali tudi pogoji za izvoz pridelkov, ki so glavni vir dohodkov družinskih kmetij. To tembolj, ker je EGS sedaj pripravljena, pri tem uvozu upoštevati gibanje cen na avstrijskem osrednjem trgu s klavno živino v St. Marxu na Dunaju, ne pa razmerna nizkega povprečja cen na angleškem, danskem in irskem trgu. Na podobne pristanke je EGS pripravljena tudi v trgovini z maslom in mlekom v prahu, medtem ko avstrijski sir sploh uživa mednarodni sloves.

Manj pripravljenosti za kompromis kaže EGS v trgovini z izdelki živilske industrije. Toda tovrstna industrija je v Avstriji že tako povezana z mednarodnimi koncerni živilske industrije, da se bo po ustreznih spremembah strukture svoje proizvodnje lahko brez večjih težav vključila v trgovino gospodarskega prostora EGS.

Nedvomno bo trgovinski sporazum z večjo EGS prinesel avstrijskemu prebivalstvu in gospodarstvu določene prednosti. Razumljivo pa je, da bosta morala industrija in kmetijstvo svojo proizvodnjo na področju sortimenta in njegove kvalitete prilagoditi zahtevam evropskega trga. Prav na Korškem smo na področju živinoreje že uresničili primere (Rožanski krožek za pitanje in vnovčenje goveje živine in skupnosti za zrejo pujskov), ki kažejo, da po kvaliteti in kvantiteti lahko zadostimo vsaki zahtevi industrijske družbe in s tem tudi zahtevam EGS.

Blaž Singer

Djerdap — velikan na Donavi Jugoslovansko-romunska elektrarna največja v Evropi

Na Donavi pri Djerdapu ali Železnih vratih, kakor to ožino tudi imenujejo, sta jugoslovanski predsednik Tito in romunski predsednik Ceausescu pred nedavnim otvorila novi hidrosistem, ki sta ga v zadnjih letih skupaj zgradili Jugoslavija in Romunija. Gre predvsem za orjaško elektrarno, ki je po svoji moči največja v Evropi, ter za plovni sistem, ki bo bistveno olajšal in povečal ladijski promet po Donavi.

O Djerdapu, novem velikanu na Donavi, je res močno govoriti v samih superlativih. Kakor že povedano, je djerdapska elektrarna največja v Evropi in peta na svetu sploh, še pred mogočnim Asuanom in vsemi ameriški elektrarnami. Sestoji iz dveh delov, jugoslovanskega in romunskega, ki imata vsak po 6 turbin, iz katerih bo na leto steklo blizu 11,5 milijarde kilovatih ur električnega toka (za primerjavo: proizvodnja vseh avstrijskih elektrarn skupaj znaša na leto okoli 5 milijard kWh). Velikanske turbine so vllili v Leningradu ob sodelovanju ljubljanskega Litostroja. Donavo so zgradili z jezom, ki je dolg 1278 metrov, visok 72,5 m, širina pa znaša spodaj 70 in zgoraj 14 metrov. Za jezom je nastalo umetno jezero, ki sega prav do Beograda. Za ladijski promet je bil zgrajen plovni sistem, ki obsega dve prepustnici (na jugoslovanski in romunski strani) s komorama, dolgima po 310 in širokima po 34 metrov. Ta sistem bo omogočil, da bodo ladje nekajkrat hitreje in varneje preplele Djerdapsko ožino; po Donavi bodo v bodoče lahko pluli tudi manjši čezoceanski parniki.

Za zgraditev tega velikana so bili potrebni tudi veliki napori. Samo na eni strani so morali izkopati 7.156.644 kubičnih metrov naplavin ter 4.229.673 kubičnih metrov skal in kamenja, vgraditi pa 1.602.162 kubičnih metrov betona in 74.000 ton betonskega železa. Med gradnjo je bilo treba reševati številne arheološke in zgodovinske spomenike, ki so jih podobno kot pri gradnji asuanskega jezua na Nilu morali prenesti na višja mesta in jih tako zavarovati pred vodo, ki je preplavila tudi večje številne naselje.

Dve mali evropski državi — Jugoslavija in Romunija — sta s skupnimi napori dosegli podvig, na katerega bi bile upravičeno ponosne tudi največje države na svetu. Trajen simbol tega sodelovanja je Most prijateljstva, ki povezuje obe državi čez 1278 metrov dolgi jez.

Letos je bilo v Avstriji že več sodnih procesov proti nekdanjim nacističnim funkcionarjem, obtoženim, da so sodelovali pri pobijanju jetnikov v koncentracijskih taboriščih ali pri transportih žrtev v taborišča smrti. V večini primerov so se ti procesi, kljub goram dokazilnega gradiva in kljub pretresljivim izpovedim prič, končali z oprostitvijo obtožencev, ali pa je bila v najboljšem primeru izrečena tako mila sodba, da pomeni naravnost izzivanje vse demokratične javnosti.

Ob takem odnosu avstrijskega sodstva do nacističnih vojnih zločincev je razumljivo, da se v Avstriji in v svetu množijo glasovi, ki resno svarijo pred takim razvojem. Zlasti je prišlo do ponovnega razburjenja pred tedni, ko je porotno sodišče v Linzu povsem oprostilo Johanna Gogla, ki mu je obtožnica očitala, da je pobijal jetnike v zloglasnem taborišču Mauthausen. Odločitev sodišča je bila izzivalna toliko bolj, ker je do nje prišlo le nekaj dni pred tradicionalno proslavo obletnice osvoboditve tega taborišča — kakor da bi se člani porote hoteli

posmehovati žrtvam, bivšim taboriščnikom, ki so prišli iz 17 držav, da se na kraju nekdanjega taborišča spominjo skupnega trpljenja.

Oprostilna sodba linškega sodišča je bila tako nezaslišana, da

„Njihova oprostitev nam zbuja strah za ugled naše države v svetu“

jo je na spominski svečanosti najostreje obsodil tudi vicekancler Häuser, ki je kot doslej še noben član avstrijske vlade zavzel stališče do takega nerazumljivega zadržanja avstrijskih sodišč na procesih proti nacističnim vojnim zločincem. „Ne le pri nas, tudi drugod po svetu upravičeno sprušujejo, ali so v vseh teh primerih odločili po pravici in pravičnosti, ali pa je bil odločilen vpliv neofašističnih sil,“ je dejal vicekancler Häuser ter poudaril, „da smo mrtni iz Mauthausna dolžni čuječnost“.

Vicekancler Häuser ni brez razloga tako izjavil, ko je dejal, da

ne gre le za en sam sumljiv proces, enega obtožence, temveč za ugled avstrijskega sodstva. Njegovi izjavi so v avstrijskem tisku sledili živahni komentarji — od takih, ki so podpredsednika zvezne vlade podprli v njegovem od-

zal odmev v mednarodni javnosti. Kajti iz ZDA in mnogih drugih držav je bilo zaradi odnosa avstrijskega sodstva do nacističnih zločincev slišati ogorčene proteste, ki so se končali v ugotovitvi, da je Avstrija že spet postala „duhovna domovina nacizma“.

Najbolj prizadete se ob teh javnih razumljivo čutijo nekdanji borci odporiškega gibanja in bivši taboriščniki. Državi očitajo, da je zamudila 25 let in šele sedaj začena procese proti vojnim zločincem, ko se podrobnosti iz tedenjnih časov nihče več ne spominja in je mnogo prič že umrlo. Zato v javnosti nastaja vtis, da od nekdanjih nacističnih stražarjev koncentracijskih taborišč nihče „ni kriv“, čeprav gre za milijone žrtev nacist. nasilja. Vse to vzbuja zaskrbljenost, ki so jo nekdanji taboriščniki in borci avstrijskega odpora izpovedali v posebnem sporočilu: „Mi, ki smo pretrpeli najhujše žrtve pod nacističnim zločinskim sistemom, smo pretreseni ob ugotovitvi, da zločinci iz tistega časa ne bodo kaznovani za svoje zločine. Njihova oprostitev nam zbuja strah za ugled naše države v svetu.“

Kateri so imeli prav, je poka-

že jasno. Vzhodnem Berlinu sta vzhodnonemški državni tajnik Michael Kohl in zahodnonemški državni tajnik Egon Bahr podpisala sporazum o prometu oseb in blaga med obema nemškima državama. Pogajanja za pripravo tega sporazuma so trajala leto in pol, pri sporazumu pa gre za prvega, ki sta ga obe državi doslej podpisali. Sporazum, ki so podpisali potemtakem je Zahodna Nemčija ratificirala pogodbo s Sovjetsko zvezo in Poljsko, predstavlja nov korak na poti normalizacije odnosov v srednji Evropi. Predvidevajo še nadaljnje pogodbe in predvsem sporazum, ki naj bi globalno uredil odnose med obema Nemčijama, ki bi potem bili istočasno sprejeti v OZN.

POŠIROKEM SVETU

MOSKVA — Med obiskom ameriškega predsednika Nixona v Sovjetski zvezi so v Moskvi podpisali celo vrsto ameriško-sovjetskih sporazumov. Pri tem gre za pogodbe o sodelovanju obeh držav na primer v boju proti onesnaženju voda, na področju zdravstva pri raziskovanju srčnih in rakastih obolenj, pri skupnem izkoriščanju vesolja in o skupnem vesoljskem poletu, kakor tudi o sodelovanju na tehničnem in znanstvenem področju ter sporazum za preprečitev pomorskih incidentov med morinarskimi in letalskimi enotami obeh držav. Kot najvažnejšega izmed doseženih sporazumov pa vsekakor ocenjujejo delni sporazum o omejitvi strateškega oboroževanja, s katerim so ameriško-sovjetski pogovori, znani kot SALT-konferenca, privedli do prvega uspeha in odprli vrata za nadaljnje korake po poti k razorožitvi.

BEOGRAD — Ob svoji 80-letnici je bil jugoslovanski predsednik Tito deležen visokih časti in neštetihi voščil iz vseh delov sveta. Doma so mu drugič podelili najvišje odlikovanje, red narodnega heroja. Sovjetska zveza mu je prav tako podelila svoje najvišje odlikovanje — Leninov orden. Predsednik luksemburškega parlamenta in predsednik zveze članov odporiškega gibanja in deportirancev Zahodne Nemčije pa sta predsednika Tita predlagala kot kandidata za Nobelovo nagrado za mir za leto 1972.

NEW YORK — Glavni tajnik OZN dr. Kurt Waldheim je predlagal, naj bi pod okriljem Združenih narodov pripravili konferenco voditeljev velikih sil, da bi poiskali izhod iz mednarodnih nasprotij, ki „kvirajo stike v svetu sploh“. Kot žarišča sporov je Waldheim navedel predvsem Bližnji vzhod, jugozahodno Azijo s posebnim poudarkom na vojni v Indokini, Korejo in Ciper.

TRST — Poslanec KPI Albin Škerk in socialist Loris Fortuna sta takoj po začetku dela novega italijanskega parlamenta (prva seja poslanske zbornice in senata je bila prejšnji teden) ponovno vložila svoja osnutka zakonskih predlogov za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji. Poslanec Škerk je svoj osnutek „zakona za pravno zaščito slovenske narodne manjšine v deželi Furlaniji-Juljski Krajini“ vložil že leta 1970, predlog socialističnega poslanca Fortune za „zakon o posebnih predpisih za zaščito slovenske jezikovne skupnosti“ pa je v ustreznih komisijah parlamenta že od lanskega leta. Ker osnutka doslej še nista prišla na dnevni red in dobila potrebno podporo, kot jo predvideva italijanska zakonodaja, ju je bilo po volitvi parlamenta formalno treba znova predložiti.

NEW YORK — Ameriški znanstvenik nemškega porekla Wernher von Braun, ki je pripravil in razvil načrte za ameriške rakete, je zapustil vesoljsko ustanovo NASA in prevzel vodilno mesto v zasebni družbi „Fair child“, ki se prav tako bavi z vesoljsko tehnologijo. Braun je „oče“ vseh najpomembnejših ameriških raket od Jupitara C, s katerim so poslali v vesolje prvi umetni satelit, do orjaškega Saturna, ki ga uporabljajo za polete na Luno. Znanstvenik je izjavil, da zapušča državno vesoljsko ustanovo, ker bi rad razvil nekatere druge vesoljske programe, za katere pa je okolje v zasebni družbi bolj primerno. Med drugo svetovno vojno je Braun vodil skupino znanstvenikov, ki so izdelali letečo bombo V 2, predhodnico današnjih raket. Ko so se sovjetske čete približale Berlinu, se je s svojimi sodelavci predal Američanom, ki so ga takoj odvedli v Ameriko, kjer so mu poverili vodstvo ekipe, ki je zasnovala ameriški raketni in vesoljski program.

DUNAJ — Jugoslavija in Mednarodna agencija za jedrsko energijo (IAEO), ki ima svoj sedež na Dunaju, sta podpisali sporazum o nadzorovani uporabi jedrske energije, upoštevaje že prej podpisani in ratificirani sporazum o preprečitvi širjenja jedrskega orožja. Za Jugoslavijo je sporazum podpisal veleposlanik Mitja Voljnjak, za agencijo IAEO pa generalni direktor Zigvard Eklund. Jugoslavija je 19. država, ki je s to agencijo podpisala sporazum, hkrati pa prva, ki je poleg tega podpisala tudi še dodatne tehnične aranžmaje za uresničitev sporazuma.

BONN — V vzhodnem Berlinu sta vzhodnonemški državni tajnik Michael Kohl in zahodnonemški državni tajnik Egon Bahr podpisala sporazum o prometu oseb in blaga med obema nemškima državama. Pogajanja za pripravo tega sporazuma so trajala leto in pol, pri sporazumu pa gre za prvega, ki sta ga obe državi doslej podpisali. Sporazum, ki so podpisali potemtakem je Zahodna Nemčija ratificirala pogodbo s Sovjetsko zvezo in Poljsko, predstavlja nov korak na poti normalizacije odnosov v srednji Evropi. Predvidevajo še nadaljnje pogodbe in predvsem sporazum, ki naj bi globalno uredil odnose med obema Nemčijama, ki bi potem bili istočasno sprejeti v OZN.

„SLOVENSKA POPEVKA 1972“

V dvorani Tivoli v Ljubljani se je včeraj začel mednarodni festival „Slovenska popevka 1972“, ki bo trajal do nedelje. Na tej veliki prireditvi zabavne glasbe sodelujejo številni domači in inozemski interpreti, solisti in ansambli.

Festival organizirata Radio-tele-

vizija Ljubljana ter mariborska založba Obzorja s svojo tovarno gramofonskih plošč Helidon, ki je za to priložnost izdala ploščo z izborom skladb, izvajanih na festivalu. Poleg slovenske RTV pa s svojimi vokalnimi solisti sodelujejo tudi radijske postaje iz Belgije, Velike Britanije, Češkoslovaške, Francije, Poljske, Italije, Irske, Švice, Avstrije, in Zahodne Nemčije.

Na festivalu bodo podelili celo vrsto nagrad, tri nagrade občinstva, tri nagrade strokovne žirije, nagrado za najboljši aranžma, nagrado za najboljšo besedilo ter nagrado za besedilo „ki z najmanj besedami največ pove“; posebna mednarodna žirija pa bo odločala o po-

delitvi festivalske Velike nagrade.

Prva dva dneva festivala obsegata v prvem delu sporeda po 11 popevk, medtem ko v drugem delu nastopi znan ansambel; včeraj je bil to „Brotherhood of Man“, danes pa skupina „Sweet“. Na zaključnem večeru jutri pa bodo najprej izvajali vse nagrajene popevke, nato pa se bodo v sklepnem nastopu predstavili vsi gostujoči pevci s skladbami iz njihovega stalnega repertoarja. Pevce vse tri večere spremljajo Revijski orkester RTV Ljubljana, skupina Mladi levi in vokalna skupina Strune, dirigenti pa so Bojan Adamič, Jože Privšek, Mario Rijavec, Mojmir Sepe in Ali Soss.

Mednarodni festival „Slovenska popevka 1972“ je deležen velikega zanimanja, zlasti med mladino, ki živo spremlja nastope svojih „idolov“ med domačimi in tujimi izvajalci zabavne glasbe.

Samorastniki
v češkem prevodu

Pod naslovom „Semenó vetru“ je izšel češki prevod zbirke črtic Prežibovega Voranca Samorastniki. Prevod je oskerbel dr. František Benhart, ki velja za najboljšega poznavalca slovenskega jezika in književnosti. Napisal je tudi vvodno besedo, katero z razgledanostjo poznavalca in odličnega prevajalca Prežibovih spisov lepo karakterizira življenjsko pot in slovstvene dosežke pisca „Samorastnikov“.

Slovenska pripovedna književnost je bila češkim bralcem gotovo dobro predstavljena s Prežibovimi „Samorastniki“, ki so bili prevedeni tudi v druge jezike. V nemščino jih je — kakor znano — prevedel Janke Messner.

Manjšinska vprašanja

je treba reševati v evropskem duhu

Pred nedavnim so se v Feld am See zbrali funkcionarji tako imenovane „Nove evropske generacije“, ki je sestavni del Panevropske unije. Razpravljali so o raznih vprašanjih, med drugim tudi o manjšinski problematiki in tozadevno sprejeli soglasen sklep, da vladam in oblastem držav in pokrajin, v katerih žive manjšine, pošljejo naslednji poziv:

„Manjšinsko vprašanje bo obdržalo svojo aktualnost tudi v združení Evropi. Nova evropska generacija zato zahteva, da se morajo vsi manjšinski problemi, kakršnikoli tudi so, reševati v panevropskem duhu, ob upoštevanju neodsvojljivih človekovih pravic in z usmerjenostjo v bodočnost.“

Srečanje z našo narodno zgodovino

Prejšnji teden je bil v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Bisernica“ v Celovcu že tretji večer iz cikla predavanj o novejši slovenski zgodovini. Tokrat je predaval sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Tone Zorn, ki je poslušalce seznanil z obdobjem med obema svetovnjima vojnama.

Uvodoma je predavatelj spomnil na prelomnico v naši narodni zgodovini, ko so po razsulu avstro-ogrske monarhije končno tudi Slovenci postali državotvoren in političen narod. Na začetku te dobe so dobili svojo lastno univerzo kot najvišji znanstveni zavod in pozneje tudi še Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, bili pa so razkosani na štiri države. Iz tega vidika je dr. Zorn kratko orisal politične razmere v stari Jugoslaviji in tedanje poglede na narodnostno vprašanje, potem pa inobčešno spregovoril o položaju Slovencev na Madžarskem, v Italiji in v Avstriji.

Zlasti so bila zanimiva njegova izvajanja o problematiki koroških Slovencev. Omenil je senžermensko pogodbo, katerih določila v korist manjšine Avstrija vse do danes ni zpolnila, kakor je pred nedavnim na seji deželne vlade ugotovil tudi deželni glavar Sima. Predavatelj je spomnil na delovanje takratnih slovenskih organizacij, po drugi strani pa navajal tudi podrobnosti iz dejavnosti protislovenskih krogov, ki so začeli s sistematičnim ponemčevanjem. Že tedaj je bilo v odnosu do Slovencev opaziti bistvene razlike med stališčem, ki so ga zavzemale osrednje oblasti na Dunaju in tistim, ki je bilo opaziti prizadevanja po določeni ureditvi slovenskega vprašanja, ter stališčem lokalnih dejavni-

kov na Koroškem, pri katerih so prevladovali nacionalistični pogledi. Vendar so bile tudi tukaj razlike, saj so n. pr. socialni demokrati leta 1924 izstopili iz osrednje protislovenske organizacije Heimatdienst in zahtevali celo njeno prepoved, medtem ko so leta 1925 predlagali, naj bi se v okviru deželnega zbora osnovali dve komisiji, ki bi se bavili z vprašanji slovenske manjšine.

V tisto dobo spadajo tudi pogajanja o kulturni avtonomiji ter je predavatelj na podlagi dejstev jasno zavrnil trditve, da bi bila krivda za prekinitvev teh pogajanj na slovenski strani. Tedaj se je začela uveljavljati tudi „vindišarska“ teorija, ob njej pa načrtno naseljevanje rajhovskih Nemcev na južnem Koroškem.

Začetek najbolj brutalnega nastopa nemškega nacionalizma proti slovenski skupnosti pomeni priključitev Avstrije k nemškemu rajhu, ko so domači nacisti mislili, da je nastopil čas za dokončno uničevanje slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja. Že iz časa priprav za tako imenovano „glasovanje“ o priključitvi je znana grožnja dr. Hansa Steinacherja proti slovenskim „iredentistom“, potem pa so sledile najrazličnejše oblike nasilja, izgonov, aretacij, razpust slovenskih organizacij itd. Do tedaj „zasebna“ vindišarska teorija pa je postala sestavni del politike režima do slovenske skupnosti, ko je bil leta 1938 „predstavnik koroških vindišarjev“ imenovan v nemški državni zbor, leta 1939 pa pri ljudskem štetju uvedena nova jezikovna in narodnostna kategorija „windisch“ s podobnimi variantami, kot jih je po drugi svetovni vojni prevzela avstrijska republika.

na rodni dom so plali po njem občutki žalosti, jeze in razočaranja.

Ko je pokalo že vsepovsod, je Karel vstal in zaukazal napad. Obkolili so vse tri domačije.

Nestor in Skala sta se privlekla prav do vhodnih vrat. Nestor je pozval Tirolca, ki je vodil vse tri domačije, naj oddajo orožje. Obljubil jim je prost odhod k Nemcem.

Tirolec se mu je v odgovor besno zakrohotal in izstrelil raketo. V trepetajočem zelenem soju so ga zagledali pri zgornjem oknu, ko se je divje spaciil in zavpil: „Jaz sem vojni kmet! Tu imate odgovor!“

Cev mitraljeza se je premaknila in obsul jih je rafal. „O ti svinja tirolska! Šel boš iz naših hiš!“ je zavpil Skala, ki bi ga bil srd skoraj raztrgal.

Na Karlovo povelje so se dvignili in navalili na hiše z vseh strani. Priseljenci so jih pogostili z rafali in z bombami. Odbili so napad in ubili vodnika Pihlerja, ko je polagal mino.

Zaman jih je Nestor še enkrat pozval, naj se vdajo, in jim zagrozil, da bodo zgoreli z otroki vred. Odgovorili so z besnim streljanjem in zmerjanjem.

Spet so napadli in z granatami zažgali skedenj. Plamen je bil zadušljiv in je zavihral med drevje.

Ko je Skala videl svoj dom v plamenih, ga je popadel bes, potem so ga oblike solze neutolažljive žalosti.

„Dajte mi mino!“

„Počakaj še, Skala, počasi,“ ga je miril Karel. „Naj se razgori!“

„Mino!“

Pograbil je plastik in med vršanjem krogel zdrvel proti zahodni strani hiše. V svitu rakete je zagledal na oknu priseljenčev obraz in oko strojnice, ki je tipalo za njim. Curek svetlečih se izstrelkov ga je zadel, zasul, oslepil. Zapeklo ga je v prsih. Opotekel se je in padel samo

Priznanje Slovenskemu vestniku

DRUŠTVO NOVINARJEV SLOVENIJE

PODELJUJE

TOMŠIČEVO NAGRADO

Uredništvu
Slovenskega vestnika

TO NAGRADO, USTANOVLJENO V SPOMIN NA ORGANIZATORJA
PARTIJSKEGA TISKA TONETA TOMŠIČA,
PODELJUJE DRUŠTVO NOVINARJEV SLOVENIJE
VSAKO LETO ZA POMEMBNE PRISPEVKE K NAPREDOVANJU
SLOVENSKEGA NOVINARSTVA

V Ljubljani, dne 19. maja 1972

Predsednik komisije za podelitev
nagrad Tona Tomšiča

Predsednik
Društva novinarjev Slovenije

Kakor smo poročali že v zadnji številki, je bilo uredništvo Slovenskega vestnika odlikovano s Tomšičevo nagrado, ki jo Društvo novinarjev Slovenije podeljuje za pomembne prispevke k napredovanju slovenskega novinarstva.

Danes objavljamo posnetek listine o podelitvi nagrade.

VISOKA ODLIKOVANJA
za slovenske gledališnike

V Operi Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani je bila pred nedavnim prisrčna slavnost, v kateri okviru je predsednik prosvetno-kulturnega zbora skupščine SR Slovenije Miloš Poljanšek izročil visoka odlikovanja, ki jih je predsednik Tito podelil posameznim umetnikom.

Ob 50-letnici slovenskega baleta je bil baletni ansambel SNG odlikovan z redom zasluge za narod s srebrnimi žarki, posamezni člani baletnega ansambla ter znani ko-reografi pa so prejeli red zasluge

za narod ali pa red dela z zlatim oziroma srebrnim vencem.

Prav tako pa je predsednik Tito podelil visoka odlikovanja tudi trem solistom ljubljanske Opere, in sicer ob 25-letnici njihovega umetniškega dela: Vilma Bukovec in Rudolf Franci sta prejela red zasluge za narod s srebrnimi žarki, Samo Smerkolj pa red dela z zlatim vencem.

Odlikovanci so s svojim dolgoletnim umetniškim delom bistveno prispevali k razvoju in mednarodni uveljavitvi slovenske operne in baletne umetnosti.

nekaj metrov od oken izbe, kjer je prvič zajokal na materinih prsih. Luč sveta mu je prav tu, kjer jo je bil zagledal, ugašala v pošastnih, črnavih plamenih.

Z zadnjimi močmi je zgrabil mino in se vlekel po tleh ped za pedjo, v bolečinah, ki so mu trgale telo in duha. Privlekel se je do stene, prislonek k nji mino in jo prižgal.

„Mina gori!“ je še kriknil in iz ust se mu je ulila kri. Iz teme sta pritekla dva njegova borca, ga zgrabila za roke in zavlekla v zaklon k Nestorju. Odpeli so ga — kri je v temnih kurkih brzgala iz prsi in življenje je usihalo z vsakim utripom srca...

Zahrumela je eksplozija in razklala na dvoje njegov rojstni dom. Ostrešje se je hrečče sesulo, podirale so se stene in pokopale pod seboj Nemce.

Nestor je vzel njegovo glavo v naročje. V očeh so se mu zrcalili zublji plamenov in črn dim, ki se je dvigal iz treh domačij kot stisnjena pest in se pod zvezdnim obokom razblinjal v nič kot njegova izgublajoča se misel. Nekaj je skušal reči, pa ni več mogel. Kri mu je bruhnila iz ust, bledi obraz je omahnil. Osteklenele oči so strmele mimo drevja domačega sadovnjaka proti hišnim vratom...

Iz hiš so med plapolanjem plamenov odmevali čudni, cviljenju podobni kriki, da je borbem ledenela kri.

20

Veriga eksplozij in streljanje s treh strani neba, ki se je čedalje bolj bližalo jezeru, sta spravila generala v hladno, vsem nevaren bes. Z njegovega obličja je izginila vsa zdrava barva, zenice so se mu razširile in obraz se mu je zožil. Na udrtih ličnicah so ležale sence, ki so se razpotegnile v oglato brado.

UKANA

DRUGA KNJIGA

Ko pa je Skala zamišljeno molčal, je dodal:

„Otroci so z njimi in žene, boljše je, da poizkusimo najprej zlepa.“

Pogreznjeni v sence so nestrpnost čakali. Ob pogledu na domači krov in sadovnjak so Nestorja obhajali mešani občutki jeze in žalosti. Tu je preživel mladost. Zemlje je bilo premalto za vse, šel se je učil za pleskarja. Ko je prinesel materi prvi denar, se je začela vojna. Povezal se je s prvoborci in z njim vred njegovi bratje. Zdaj so bili vsi v hosti, mati pa v nemškem taborišču...

Pogledal je Skalo, čigar obraz je bil trd, izklesan. Med bliski eksplozij je videl, da je zamišljen. Tudi njegovi so bili v taborišču, bratje pa v hosti. Težko je razrušiti in požgati lastni dom, ki ga je gradilo nekaj rodov, da so lahko bedno životalili in živeli od upanja v boljše čase.

Skala je bil v brigadi od njene ustanovitve. Od mitraljezca se je povzpela do čelnega komandirja, prav to jutro pa ga je Svarun postavil za namestnika bataljonskega komandanta. Bolničarka, ki ga je imela rada, mu je takoj prišla znake bataljonskega namestnika. Tik preden so šli v napad, ga je načelnik divizijskega štaba ozmerjal kakor psa, zakaj si drzne nositi položajni znak, ko še ni dobil v roke divizijskega odloka. Nevolja, s katero je potem strgal znake z rokava, ga še ni minila. Ob pogledu

Nova odbora ZSO sta zasedala

DRŽAVNA PODPORA

za kmetijsko šolo v Podravljah

Dne 25. t. m. sta zasedala v Celovcu na zadnjem občnem zboru novo izvoljena odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Na ločenih sejah se je Nadzorni odbor konstituiral, medtem ko je Upravni odbor izvolil iz svoje srede dodatne člane Izvršnega odbora ter osnoval nadaljnje pododbore.

Na skupni seji je predsednik ZSO uvodoma govoril o osebnosti predsednika SFR Jugoslavije maršala Tita, ki je obhajal ravno tisti dan svoj 80-letni življenjski jubilej. Nadalje sta odbora v zvezi z razpravo o naših problemih na seji republiškega zbora SR Slovenije izrazila svoje zadovoljstvo spričo zanimanja in skrbi, ki jo je matični narod s tem v najvišjem predstavnštvu ponovno poudaril za svoje narodnostne skupnosti izven meje.

Po čestitkah uredništvu Slovenskega vestnika k visokemu odlikovanju — podelitvi Tomšičeve nagrade — sta odbora kritično razpravljala o poteku občnega zbora in o trenutnih aktualnih problemih ter sprejela tozadevno primerne sklepe.

Kakor smo v našem listu že svačasno poročali, je bila slovenski kmetijski strokovni šoli v Podravljah lani podeljena pravica javnosti. S tem je postala podraveljska šola enakovredna in enakovredna z drugimi tovrstnimi strokovnimi šolami v Avstriji. Med pravice, ki jih je s tem dobila, spada tudi pravica do določenega državnega prispevka za vzdrževanje učnega osebja. Zato je Slovenska kmečka zveza kot nositeljica šole zaprosila pri pristojnem ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo za primerno subvencijo.

Na to prošnjo je Slovenska kmečka zveza dne 21. prejela odgovor zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo. V pismu z dne 7. 4. 1972, št. Zl. 43.191-5b/1/72 (na pošto oddano 26. 5. in prispelo 29. 5. 1972) ministrstvo sporoča, da na podlagi vloge z dne 9. 3. t. l. dovoljuje k personalnim stroškom učnih moči kmetijske strokovne šole v Podravljah za leto 1972 državni prispevek v višini 120.000 šilingov.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem pa je v tej zadevi prejela pismo zveznega kanclerja dr.

Kreiskega. V pismu z dne 26. 5. 1972, št. GZ 82.501-2a/72, kancler dr. Kreisky sporoča, da je v smislu svoje obljube, dane pri razgovorih dne 6. 4. 1972, prošnjo glede višje podpore za kmetijsko strokovno šolo v Podravljah posredoval ministru za kmetijstvo in gozdarstvo. Minister mu je odgovoril, da je na podlagi vloge Slovenske kmečke zveze za leto 1972 predvidena podpora v višini 120.000 šilingov, kar odgovarja splošni praksi, da znaša prispevek le 50 odstotkov skupnih stroškov, poleg tega pa da je treba upoštevati, da je na strokovni šoli v Podravljah trenutno le 12 gojencev. Za primer, da bi višje število učencev v prihodnjem šolskem letu zahtevalo nastavitve nadaljnjih učnih moči, pa je zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo pripravljen, da v letu 1973 prispevek svojega ministrstva ustrezno zviša, v kolikor bo to dovoljeval državni proračun za leto 1973.

V podobnem smislu je ZSO obvestil tudi deželni glavar Hans Sima, ki je v tem vprašanju ponovno posredoval pri pristojnemu ministrstvu.

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala skupina naših otrok na morju, in sicer v Savudriji od 17. julija do 7. avgusta t. l.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismo prošnje, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- zadnje šolsko spričevalo,
- priporočilo krajevne prosvetne ali zadržne organizacije,
- osebno izkaznico s sliko in
- režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil. 500.— (za ostale je treba plačati šil. 1.000.—)

in vse skupaj poslati do najkasneje 30. junija 1972 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10, 9020 Celovec — Klagenfurt.

Vožnjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebno opozarjamo, da posameznih dokumentov ne sprejemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. juniju ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi zdravniško spričevalo, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 8 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Otroci uživajo na letovanju zdravniško zaščito, ki obsega:

- primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,
- prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,
- ob težjih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.

Otroci pri počitniškem zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato si morajo starši pri svoji pristojni zavarovalnici oskrbeti poverilni nalog za Jugoslavijo (Betreuungsauftrag für Jugoslawien), ki naj bo izstavljen za čas bivanja v Jugoslaviji.

Za osebno izkaznico otroka velja izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejememo, omejeno in bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

Prejeli smo v objavo:

Die Jugend ist kein Befehls- empfänger für ewig Gestrige

Am 11. Mai 1972 kamen in Völkermarkt und Bleiburg Traditionsträger und Abwehrkämpfer zusammen, um eine Gedenkfeier abzuhalten. Ich will mich nun mit zwei Punkten dieser Feierlichkeiten beschäftigen und stütze mich dabei auf einen Bericht in den Kärntner Nachrichten vom 20. 5. 1972.

Dort steht unter anderem zu lesen, daß Herr Klinge und Herr Stukovnik im Verlaufe ihrer Ansprachen die Jugend wieder einmal „aufforderten“ (wohl ein Lieblingsthema bei solchen Anlässen), das Erbe der Väter hochzuhalten und treu zur Kärntner Heimat zu stehen. Eine Aufforderung, die man immer wieder zu hören bekommt, die jedoch nach meiner Auffassung jeder Grundlage entbehrt, weil es keinerlei Vorkommnisse und Anhaltspunkte gab und gibt, die darauf hinweisen würden, daß die Jugend Kärntens nicht zu Kärnten und Österreich steht. Also ist dieser häufig geprügte Satz dieser Leute, das mahnende Wort an die Jugend, nicht mehr als eine leere Phrase.

Wir jungen Leute hatten in unserem bisherigen Leben — im Gegensatz zur alten Generation — noch keinen Anlass, uns freiwillig oder unter Zwang zu einem anderen Volk und Staat zu bekennen. Wir waren noch nie etwas anderes als Österreicher und Bürger einer demokratischen Gesellschaft! Also braucht man uns nicht erst „auffordern“, treu zu Kärnten und zu Österreich zu stehen, ganz abgesehen davon, daß die Zeiten, wo man „aufgefordert“ wurde, endgültig vorbei sind. Vor allem aber sind wir nicht Befehlsempfänger für Leute, die ihren soldatischen Ton bis heute noch nicht abgelegt haben, die jene „schöne“ Soldatenzeit nicht vergessen können und behaupten, sie seien für uns und

das Vaterland an der Front gestanden. Ich möchte jene allerdings nicht fragen, für welches Vaterland sie damals gekämpft haben, da es ja kein Österreich gab (2. Weltkrieg).

Weiters berichten die Kärntner Nachrichten, daß der Verband der Kärntner Slowenen Herrn Stukovnik höflich ersuchte, das Grenzlandheim in Bleiburg (wohl auch ein Haus der Begegnung) für Veranstaltungen benutzen zu dürfen, was von den deutschen Brüdern, die sehr oft behaupten, ohnedies so tolerant und freundlich gegenüber den Slowenen zu sein, selbstverständlich abgelehnt wurde. Herr Stukovnik wußte keine bessere Antwort auf den Bittbrief der Slowenen, als von ihnen zu fordern, den Abwehrkämpfern zuerst die Gräber der Verschleppten zu zeigen. Warum verlangt Herr Stukovnik das ausgerechnet vom Verband der Kärntner Slowenen? Will er damit vielleicht sagen, daß jener Verband für die Verschleppung verantwortlich zu machen sei, oder wie soll man das sonst verstehen? Übrigens, wenn wir so anfangen, Herr Stukovnik, dann könnte man ebenso nach den unzähligen Gräbern von Frauen und Kindern fragen, die ermordet wurden, weil den Machthabern (1938—45) z. B. die Rasse jener Menschen nicht behagte. Vielleicht hatten jene auch nicht die rechten Merkmale eines deutschen Menschen — blaue Augen, blonde Haare usw. Oder fragen wir nach den Gräbern jener hunderttausender Soldaten, die für einen sinnlosen Krieg gefallen sind, für ein größenswahnhaftes Regime. Ich glaube, es ist besser, wenn keine Seite nach den Gräbern von Opfern fragt und man endlich damit aufhört!

Herbert Guttenbrunner
Ebenthal

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

„Vabim vas na parljo šaha. Potrebujem nečesa, kar me bo pomirilo. Ob tem ropotanju se tako in tako ne da zaspali,“ je dejal povsem mirno in se skušal celo nasmehitati Wolfu, ki je sprejel njegovo vabilo s spoštljivim občudovanjem.

Sedla sta v kot in postavila figure. Wolf je začel ostro in borbeno igro, čeprav je vedel, da majorji ne smejo matirati generalov, posebno ne v položaju, ko gre za pomiritev generalskih živcev.

General je dobro vedel, da je dosegel svoj namen. Oficirji, ki so hodili po hodniku sem in tja, so videli, da general šahira, ko se zunaj lomijo stene neba in poka na vseh koncih. Še njihovi sinovi in vnuki bodo govorili, kako se nemški general obnaša v spopadu...

Wolf je vedel, da si bo spricho svojega izjemnega položaja pri generalu nakopal novo zavist in sovraštvo. Izgubljal je vedno takrat, ko je kazalo, da bo dobil...

Nekaj nelahkih zmag je bilo generalu dovolj, da se mu je vrnila dobra volja. Naročil je kavo, pila sta in sprejemal je poročila o dogodkih zunaj ter dajal kratke navsele.

„Veste, Helmut, pri igranju šaha odkrivamo svoj značaj. Vi ste premalo trdni in vztrajni pa prehitro zadovoljni. Zakaj sem vas zlomil, ko ste si bili že v svesti zmage? Ker sem vas zamotil, da niste pričakovali mojega glavnega, končnega udara. Vi ste taktik drobnjarskega kova, navenaren zankar za fiste, ki vas ne poznajo. Manjka vam pa dolgoročen koncept s trdno podlago.“

„Učim se od vas, gospod general. Moram priznati, da ste nenavaden taktik in strateg. Partija, ki ste jo igrali z nami ob začetku napada, je bila dobra šola: z nekaj potezami ste nas vse matirali. Jutrišnje posvetovanje je že doseglo svoj namen.“

General je odprl za dve mesti s kmetom pred kraljem in se samozavesno nasmehnil:

„Prišlo mi je kakor nalašč! Ta polkovnik mi je šel že dolgo na jetra. Neumna, presita avstrijska rit... Najbolj primeren za grešnega kozla, ki ga lahko s pridom žrtvuješ.“

Končno pa ne morem dovoliti takšnih presenečenj. Še malo naj se uspravamo, pa boste doživeli pravi nočni napad elitnih enot. To bi nas ogromno stalo.

Priznajte, da so nas prevarili in zavrl delovanje vaših agentov. Vsak dan odkrijemo nekaj novega. To pot smo bili povsem presenečeni kljub vašim ljudem v enotah.“

„Nimam velikih rib. Glavni pa je odgovodal.“

Zunaj je streljanje nekoliko ponehalo, pod temnimi pobožji Pokljake pa že povsem utihnilo. Krvav sij je zastiral nebo nad jezerom. Noč se je že umirjala.

Še dve močni detonaciji sta pretrgali tišino. Potem se je začelo gosto streljanje.

„To je na mostu, kjer glavna cesta prečka reko,“ je ugotovil Wolf in pristulnil.

„Norci! Stavim, da so padli v zaselo. Prav gotovo nam je poveljnik policije iz Lesc, ki ve, da sem tu, iz gole vlnudnosti poslal pomoč — nekaj kamionov ljudi — ki pa je seveda ne potrebujemo.“

„Ni bilo več telefonske zveze, gospod general.“

„To je šolski primer bedaka. Čemu s kamioni na cilj, ki je oddaljen le uro hoda? Bredel naj bi reko in jim udaril v hrbet, če se že hoče pokazati! Zaman jih učim, te trde zeljne glave!“

General je popil šilce konjaka in nadaljeval:

„Rekli boste, da se učimo pri napakah. Zdaj pa mi povejte, ali je bolje biti režiser ali statist: napake delati ali ukazovati, da jih delajo drugi?“

„V modernem svetu je najbolje biti velik režiser! Pod silo razmer sem moral spreminjati svoje stališče, gospod general.“

„Še marsikaj boste morali spremeniti do konca vojne!“ je dejal zmagoslavno general. Wolf pa si je mislil: „To pa velja za oba in najbrž še bolj za generala.“ Pogoltnil je neizrečeno misel kot dragocen grizljaj in samo prikimal.

Ko je pokanje prenehalo, sta zaslišala znano brnenje v zraku, ki je vsem Nemcem noč za nočjo cefralo živce.

General je stopil k oknu in ga na stečaj odprl: „Zračni gusarji! Te sovražim bolj kot bandite!“

Zdaj je bilo skrivnostno brnenje razločnejše in bolj grozljivo. Generalu je zdrsil pogled s temnega svoda neba na gladino jezera, kot bi hotel v njegovi lesketajoči se ploskvi videti srebrna letala, kakó izginjajo z obzorja.

Iznenada ga je navdala globoka žalost, podobna občutku ptice s prestreljeno perutjo, zroč na jato, ki leti v daljne kraje.

General je bil v začetku svoje vojaške kariere pilot in ga je stranka siloma spravila k SS oddelkom.

„Ti so naši pravi sovražniki, moj ljubi Helmut! Zafiranci narodov, gospodovalci sveta, mogočnejši stoletij... Ti so pravi, nenasični jastrebi, ki nam ubijajo žene, otroke in stresajo bombe, kamor se jim zljubi, kot bi se igrali vojno. Ne veste, kako sem si želel velike zračne bitke, da bi jih neusmiljeno klatil z neba, pa so me prikrajšali zanjo,“ je zavzdihnil in globoko zajel sapo.

Ob reki se je spet razleglo močno streljanje.

„Zdaj so se naši razvili v strelce in napadli zaselo. Videli boste, da bo v kratkem mir, ko da se ni nič zgodilo!“

„Vaša predvidevanja se uresničujejo, gospod general. O tem, kar pravite, prav nič ne dvomim!“

AUGUST DERLETH

DUHOVI

To bi nekaj za naju, Marjorie, — je dejal Ellis Travers svoji ženi, ko sta zajtrkovala v nekem londonskem hotelu. Pokazal ji je časnik.

Marjorie je z zanimanjem prebrala glasnik:

Za Američane, zakaj ne bi letos za teden ali mesec dni najeli hišice na vasi? Ponujamo vam lepe hišice po zmernih cenah. Z duhom ali brez njega. Chichester, Piccadilly.

— Čudovito! — je vzkliknila Marjorie in zardela od razburjenja. — Najela bova takšno z duhom, kajne?

Malo pozneje je bil Travers že v Chichesterjevi pisarni in mu povedal, kaj bi rad.

— Kje naj bi bil vaš duh? ga je vprašal Chichester. Imam duhove v spalnicah, na stopniščih in hodnikih. — Na hodnikih, — je odgovoril Travers, ne da bi razmišljal. — Pa se bo res tudi prikazoval?

— Seveda, kdaj pa kdaj. To vam lahko zagotovim. — Chichester je zakašljaval. — Imam lepo staro hišico blizu Cheltenhama, zelo zanimivega mesteca z mnogimi hišami in terasami iz 18. stoletja. Starinski oklepi so v pritličju in po hodnikih zgoraj.

Travers je podpisal pogodbo, spustil ključ v žep in stopil iz pisarne. Vedel je, da bo Chichester zmajal z glavo in dejal:

— Prav nori so ti Američani. Nori, kaj še! V hišo z duhovi lahko verjame samo kakšen Anglež, je pomislil Travers in se nasmehnil.

Obstal je in se ogledal v izlozbi. Videl je visokega, močnega moža 30 let, plavih las in mrzlih modrih oči, iz katerih je kar žarela zloba. Čeprav je Marjorie verjela, da jo ima rad, se je pred šestimi leti poročil z njo le zaradi bogastva.

Iz telefonske govorilnice je poklical Ritz in zaprosil, naj ga povežejo s sobo gospodične Sherry.

— Najel sem hišico z duhom, draga. Menda nama bo vendarle uspelo, — je dejal, ko je zaslišal glas svoje prijateljice.

— Naveličala sem se že čakati. — Jaz čakam že šest let, ti samo eno.

— Nočem izgubiti mladosti. — Potrpi še malo, draga. — O kakem duhu pripoveduješ. — Pomagal mi bo izpeljati vso stvar.

— Da nisi pil? — Dopoldne nikoli ne pijem. Videla boš, da bo še vse dobro.

— Dam ti še 14 dni časa. Če do takrat ne urediš stvari, se vrnem v New York.

Travers je odložil slušalko. Sherry ga je malo skrbelo. Včasih mu je bilo žal, da si ni našel kakšne manj izkušene ljubice. Toda takoj je pozabil na njene slabosti, če se je le spomnil njenih oblin.

Hiša pri Cheltenhamu je bila čudovita, v starem slogu, prav prijetna za goste, z veliko jedilnico v pritličju. Marjorie je bila navdušena. Ko je Travers videl oklepe zgoraj na hodniku, je bil prav tako navdušen. Bilo jih je kakšnih deset. Nekateri so imeli v desni roki bojno sekuro.

Njihove roken so bile tako mlahavo privezane z žico, da se je mimoidočemu zdelo, da bo sekira vsak čas padla na tla. Travers je pregledal žice, bile so stare in zarjavle, videti je bilo, da se bodo prtrgale, če se jih bo človek le dotaknil. Previdno se je dotaknil oklepa. Roka se je zamajala.

— Potrebovala bova služabnike. — je pripomnila Marjorie, ko sta si ogledala hišo.

— Za to se bom pozanimal v Cheltenhamu, — ji je obljubil. — Prvih nekaj dni bo lepše, če bova sama.

Ko je Travers čakal na primeren trenutek, je bila Marjorie vse bolj navdušena. Res je oboževala to hišo. Ze prvo noč se ji je zdelo, da

je slišala duha na hodniku. Travers ni nič slišal, pa ji je vendarle zatrdiril, da je vse v hiši čudovito.

Trenutek, na katerega je čakal, je prišel z nevihto.

Grmelo je kot za stavo, veter je tolkel po oknih. Travers je nesel po hodniku pladenj z viskijem in s kozarci ter se ustavil pred Marjoriejino spalnico.

Ležala je na postelji, obraz ji je bil mrtvaško blede.

— Dragi, mislim, da sem videla duha. Ko si odšel po pijačo, sem stopila na hodnik. Nenadoma se je močno posvetilo. Za hip sem bila popol-

noma oslepljena, ko pa sem spet spregledala, na hodniku ni bilo nikogar.

— Bila je strela, — jo je pomiril Travers in ji ponudil kozarec.

— Preden sem se vrnila v sobo, se je ponovilo, — je dejala in vila roke. — Še enkrat se je močno posvetilo, potem pa sem korake zaslišala za sabo. Prepričana sem, da sem nekaj slišala.

— Zunaj je vihar in bliska se. Videla si odsev strele. Gotovo je kam blizu treščilo.

— Lahko bi umrla, pa se nihče ne bi zmenil za to. Včasih se mi zdi, da bi si tudi želel kaj takega.

— Ali sem ti kdaj dal kakršenkoli razlog za takšno misel? — jo je potihoma vprašal. Sklonil se je in jo poljubil. — Ti je žal, da si se poročila z mano?

Spet je odkimala. Nameraval ji je natočiti pijačo, ko sta zaslišala nekaj, kar je bilo podobno stokanju.

— Naš duh, — je zašepetala Marjorie.

— Ne bodi smešna!

Spet je bilo slišati stokanje.

— Veter, — je pripomnil Travers.

— Poslušaj, kako piha.

— Naš duh, — je ponovila. —

Bojim se.

Travers je stopil k njeni postelji. — Marjorie, raziščiva to. Stopiva na hodnik, pa ti bom pokazal, da duha ni.

— Ne grem! Bojim se!

Dvignil jo je iz postelje in skorajda odnesel do vrat. Ko sta stopila na temni hodnik, jo je prisilil, da je šla pred njim.

— To je tebi v prid, draga.

Položil ji je roke na rame in jo potiskal pred sabo. Vihar je oglušujoč, dež in veter sta tolkla po oknih. Nad njunima glavama so se spreletavale strele. Zabliskalo se je. Marjorinine oči so bile od groze na široko razprte.

Ustavil jo je pred oklepom. Ko je strmela v mrak, jo je z eno roko držal za ramo, z drugo pa izvlekel sekuro.

Zagrmelo in zabliskalo se je.

— To je duh! — je kriknila Marjorie.

Dva slepeča bliska sta spet razsvetlila hodnik. Travers se je prijel

Anekdote

Voltaire je imel vrsto prijateljev, ki so mu prinašali mnenja njegovih sovražnikov še topla na uho. Ko ga je lepega dne obiskal spet tak „prijatelj“, je glasno vzdihnil: „Ljubi bog, reši me prijateljev, s sovražniki bom že sam opravil!“

Ko je znanec vprašal Voltaira, ali mu je znano kako sredstvo proti spletkarjenju, je ta odgovoril: „Poznam ga. Pojdite v vsako družbo, toda prihajajte vedno prvi in odhajajte zadnji.“

Nekoč se je stari filozof preoblekel v duhovnika in sedel v spovednico. Slučaj je nanesel, da se mu je prišla spovedati odlična dama, ki je po končani spovedi prepoznala pisatelja nevernika. Vsa razburjena mu je zagrozila, da ga bo ovadila škofu.

Voltaire pa jo je brž ukrotil: „Jaz pa pojdem k vašemu so-
progu in mu povem vašo spoved.“

Francoski učenjak je bil dlje časa gost pruskega kralja Friderika. Nekega dne sta šla s kraljem k reki, da bi malce veslala. Ko stopita v čoln, opazi Voltaire, da vdira vanj voda in naglo skoči nazaj na obalo. Kralj, ki je ostal v čolnu, smehljaje reče: „All se res tako bojite smrti!“

„Seveda se je bojim,“ odgovori Francoz. „Na svetu je mnogo kraljev, toda samo en Voltaire.“

Voltaire je imel najbrž posebne razloge, da ni maral odvetnikov. Ob neki priložnosti, ko so se pomenkovali o pravih in odvetnikih, je dejal: „Dvakrat v življenju bi kmalu prišel na boben: prvič, ko sem neko pravdo izgubil, in drugič, ko sem neko pravdo dobil.“

Marjorie za ramo in jo obrnil. Lahko je še videla, kako je sekira letela proti njej. Hip pozneje je bila mrtva.

Travers je presekal žico, ki je držala desno roko oklepa. Roka se je škripajoče spustila. Obrisal je prstne odtise z oklepa pa še s sekire in jo položil na tla.

Končno je prost. Revica Marjorie je zbežala na hodnik, ker jo je bilo strah neurja, in se v temi zaletela v oklep. Ali pa je sekira padla, ko se je hiša tresla zaradi grmenja.

Vrnil se je v njeno sobo in telefoniral dr. Coppitu v Cheltenham. — Prosim vas, pridite takoj. Moji

ženi se je zgodila strašna nesreča. Hudo je ranjena.

Odložil je slušalko. — je zaslišal glas za sabo.

Hitro se je obrnil.

Na hodniku je opazil drobnega moža.

— Kdo pa ste, za vraga?! — se je zadrl.

— Vaš duh, — je odgovoril neznanec. — Na teden dobim tri funte, da bi kdaj pa kdaj malo strašil po hiši. Imam tudi bliskovnico. Tole pa je moja kamera. Posnel sem ljudi, ki so bili na hodniku, pa tudi grozno nesrečo, ki se je zgodila malo prej.

Domislice

- Žene ne poznajo srednje poti; so boljše ali slabše od moških.
- Ljubezen se rodi na en sam pogled, z enim samim stavkom, in ta prva iskra je prav tako razkrajajoča kot ogenj.
- Če ni vetra, ima tudi vetrnica značaj.
- Kadar voznik verjame v nesmrtnost, je življenje pešca v nevarnosti.
- Ženske nimajo napačnih predstav o moških; toda moški si napačno predstavljajo predstave, ki jih imajo ženske o njih.
- Kadar čutiš v sebi samoto, si pogreznjen v življenja praznoto.
- Stori vse, da spoznaš sebe; nič, da bi te spoznali drugi.

Franz Maren se je pogledalo in se zadovoljno nasmehnil. Njegova vitka in elegantna postava se je odražala v njem. Zadoljen je bil sam s seboj.

Popravil si je kravato in pogledal na uro. Prezgodaj je še bilo, da bi odšel na obisk. „Gina Hollova,“ je potihoma izgovoril in srce mu je začelo močneje biti. Kakor v snu je videl pred seboj ženo, mlado in lepo, temno modre oči, ki so postale tedaj, če se je razburila, še temnejše, skoraj črne. Zdelo se mu je, da sliši njen mehki, božajoči glas.

Gina Hollova je bila žena bogatega, že sivolasega in starega tovarnarja. Bila je razvajenka, ki so ji vsi zavidali lepoto in bogastvo. Več Maren ni vedel o njej.

V roko je vzel cvetico in ji prešteval cvetne liste kot zaljubljen gimnazijec. Potem se je spet spomnil, kako čudovite oči ima Gina. Z njimi je znala dovolj zgovorno vpraševati in odgovarjati, čeprav so njene ustnice ostale neme. Rad bi bral v njih: „Ugajaj mi!“ Ko se je poslovil od družbe, mu je podala roko in rekla: „Obiščite nas kdaj, gospod Maren!“

Franz Maren je vedel, da je dopoldne že uredil vse kupčije in poslovne zadeve, vedel je pa tudi, da bi zaradi Gine ostal v mestu, kolikor časa bi hotela. Živčno je stopal po sobi gor in dol in ni vedel, ali naj še nekoliko počaka, ali je že dovolj pozno za obiske. Naposled se je le odločil in odšel.

Četrť ure pozneje je že stal v salonu Hollovih. Ljubka sobarica z belim predpasnikom ga je prosila, naj nekoliko počaka, ker gospa še ni opravila jutranje toalete.

Franz Maren se je pogreznil v naslanjač in si prižgal cigareto. Salon je bil velik in okusno opremljen. Iz njega je vodilo troje vrat. Po stenah so visele dragocene umetniške slike, tla pa so bila pokrita z debelimi preprogami.

Nenadoma je zaslišal za seboj veselo hihitanje. Obrnil se je, a ni nikogar videl. Takoj nato se je hihitanje spet ponovilo. To pot je

opazil, da se je debela preproga pri oknu komaj opazno premaknila. Stopil je k oknu, odgnil zaveso in zagledal ljubko svetlolaso dekletce, staro kakih pet let.

Dekletce se je branilo: „Kadar ima mama obisk, ne smem v to sobo.“

Kljub temu je prišla bliže in radovedno ogledovala obiskovalca.

„Njen otrok!“ je šinilo Marnu skozi možgane. Ni vedel, da ima otroka. Mala ga je radovedno gledala.

„Jaz sem Lizzi Hollova,“ se mu je predstavila. „Mama še ne bo kmalu prišla.“

Maren ji ni takoj odgovoril. Čuden občutek ga je obšel. Otrok ji ni dosti podoben, nima

A. SEMERAU

Spoznanje

njenih oči, tudi lase ima drugačne. Bržkone je podobna očetu.

Lizzi je bila začudena, da ji obiskovalec nič ne odgovori, pa je začela kar sama od sebe kramljati. Pripovedovala je, kako rada ima očeta, kako se igra z njim ob večerih, ko se vrne iz tovarne, kako zidata hiše iz lesa in kamenja, kako se igrata gledališče, sestavljata vlake. Potem pa je vprašala:

„Zakaj nič ne govorite?“

Franz Maren se ji je v zadregi nasmehnil. „Zato, ker tako lepo pripoveduješ, Lizzi. Poslušam te.“

Otrok ga je prijazno pogledal.

„Praviš, da se vsak večer igraš z očetom. Ali se z mamom nikdar?“ jo je negotovo vprašal.

Dekletce je odkimalo in njene oči so se čudno zasvetile. Potem je povedala, da mame ni nikdar doma, da je zmeraj zunaj. Zato ostane vedno oče pri njej, sicer bi bila sama. Drugih otrok mama ne mara in ji ne dovoli, da bi se z njimi igrala. Pravi, da delajo preveč hrupa. Vsak dan zelo pozno vstane in zato z očetom sama zajtrkuje. Potem se z očetom pogovarjata, kako lepo bo v šoli, kjer bo veliko otrok in se bo lahko z njimi igrala. Pa tudi naučila se bo veliko in pridna bo, še bolj, kakor zdaj. Njen oče je res najboljši človek, kar si jih more misliti. Ne pozna nobenega boljšega človeka. Tudi kupi ji vse, kar si požel.

Mala Lizzi je bila popolnoma vdana očetu. Ljubila je samo njega. Ne da bi jo Maren kaj vprašal, je potem sama začela pripovedovati o materi. Povedala je, da mamom vidi šele pri kosilu, pa še takrat samo za hip. Nikoli nima časa ne za očeta ne zanjo. V njenem življenju je igral vlogo samo oče.

Maren je dekletce pobožal po laseh in rekel: „Kako srečna si, da imaš takega očeta! Koliko otrok si želi prav takega. Ali mu boš povedala, da ga pozdravljam, da mu želim veliko dobrega, čeprav ga ne poznam? Ali si boš zapomnila moje ime? Franz Maren. Ne boš pozabila? Pozdravi tudi mamom in ji reci, da je nisem mogel čakati, ker bi sicer zamudil vlak, ki odpelje opoldne. Povej ji, da sem prišel samo zato, da bi se poslovil od nje. Ali si boš vse zapomnila?“

Lizzi je resno prikimala in vse po vrsti ponovila.

Maren se je sklonil k njej, jo pobožal po svi-
lenih laseh, poljubil na lice in rekel:

„Dobro, da sem te srečal, dragi otrok! Ne morem ti povedati, kako pomembno je in kako vesel sem, da sem te spoznal.“

Obrnil se je in odšel skozi vrata. Na njegovem obrazu je bil zadovoljen nasmeh.

RADIO PROGRAM

Iščemo mladega

pisarniškega
uslužbenca

(tudi začetnika), po možnosti iz Roža. Potrebno je vozniško dovoljenje za osebne automobile.

Ferlacher Betonwerk

J. PAGITZ

Tel. 0 42 27 — 375

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otroci — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 šport iz vsega sveta.

Sobota, 3. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.40 Mednarodni delovni trg — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzorik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Poskočno in zabavno — 14.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 15.30 Voščila — 17.10 Pisana sobotna popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.20 Umetnostna in kulturna kritika — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Korčnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Alpsko srečanje — 21.30 Kako se moramo zadržati pri deževnem vremenu — 22.20 Plesna glasba.

Nedelja, 4. 6.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Korčnice — 7.40 Kadar petelin zapoje — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoladni koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Radijska igra — 17.05 Sprehod ob glasbi — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 5. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.50 Oddaja za starejšo ljude — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.15 Severna Afrika in Sahara — 11.03 Gremo na planino — 13.30 Na obisku pri pihalnih godbah — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 To radi poslušamo — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 19.05 Od melodije do melodije — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneči operetni vodilci — 21.00 Alpinizem včeraj in danes — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 6. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 9.00 Pravilice iz vsega sveta — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.15 Rdeča jadra na morju — 10.30 Vesele ob knjigah — 11.03 Ljudske pesmi — 13.30 In kaj pravite vi? — 14.30 Za mladino — 14.45 Ljudska prosveta na Koroškem — 15.00 Čez potok, čez travnik — 16.15 Za ženo — 16.30 Lovca latovščina — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja sindikalne zveze — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zvenča alpska dežela — 21.20 Pogovor čez mejo — 21.40 Poskočno zaigrano.

Sreda, 7. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ali se mladina upira? — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.30 Avstrijski pripovedniki 20. stoletja — 11.03 Tam kjer teče Drava — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Koroški visokoškolski obzorik — 16.15 Za ženo — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja združenja industrialec — 19.05 Kjer prepovajo, tam ostani — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Radijska igra — 21.10 Glasbena posetnica — 21.30 Zvezne dežele se predstavljajo: Koroška.

Četrtek, 8. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Humoreske in satire svetovne književnosti — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Zgodovinski profil Avstrije — 11.03 Odkar sem te zagledal — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.45 Kulturni problemi Koroške — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 iz operetnega sveta — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.05 Avstrijska pihalna godba — 19.50 Note in beležke — 20.10 Za 70-letnico rojstva Herberta Strutza — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Petek, 9. 6.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 9.00 Viharji nad deželo rumene zemlje — 9.30 Klavirska dela Mozarta — 10.30 Spoznanje ali zmot? — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Poskočno zaigrano — 14.45 Koroški avtorji: Herbert Strutz — 15.00 Zborovska glasba Zoltana Kodalyja — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Otroške pesmi — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja delavske zbornice — 19.05 Robert Stolz dirigira — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 3. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 4. 6.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 5. 6.: 13.45 Informacije — Pesem je tiha moč.

Torek, 6. 6.: 9.30 Dežela ob Dravi-Land an der Drav — 13.45 Informacije — šport od tu in tam — Za krmlom.

Sreda, 7. 6.: 13.45 Informacije — Popevka za popevko.

Četrtek, 8. 6.: 13.45 Informacije — Stare šege in navade.

Petek, 9. 6.: 13.45 Informacije — Po Komelju na vrhe, čez vrhe v dol.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nočno.

Sobota, 3. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester RTV Ljubljana — 12.10 Peter I. Čajkovski: Variacije na rokokojsko temo — 12.40 Po domače z domačimi vižami — 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.45 S knjižnega trga — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 18.15 iz operetnega sveta — 18.50 Pogovor s poslušalci — 19.15 Z ansambliom Borisa Kovačiča — 20.00 Z majhnimi zabavnimi ansambli — 20.35 Mednarodni festival „Slovenska popevka 1972“ — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Mednarodni festival „Slovenska popevka 1972“ — 24.05 S pesmijo in plesom v novi tedni.

Nedelja, 4. 6.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.50 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši! — 10.25 Pesmi borbe in dela — 11.20 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Veliki zabavni orkestri — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 iz opernega sveta — 16.00 Radijska igra — 16.46 Lepe melodije — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Melodije za lahko noč — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 5. 6.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravilic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Z revijskim orkestrom Paul Weston — 12.10 Georges Bizet: Arležanka, sulta — 12.40 Pihalni orkestri — 14.10 Med zbori Emila Cosatta — 14.30 Voščila — 15.40 Melodije mojstrov lahke glasbe — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.15 Z ansambliom Jožeta Privška — 19.15 Z ansambliom Mihe Dovžana — 20.00 iz vokalno-instrumentalne literature našega stoletja — 21.40 Lahka orkestralna glasba — 22.15 Za ljubitelje jaza — 23.15 Zaplešite z nami.

Torek, 6. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Opera matineja — 9.05 Jurij Kozjak — 9.35 Slovenske narodne peje šentjernejski oktet — 12.10 Brazilijski in argentinski ritmi v koncertni obleki — 12.40 Z domačimi godci in pevci — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Z ansambliom Mojmir Sepeta — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Majhen recital čembalistke Dine Slame iz Trsta — 16.40 Z orkestrom Andre Kostelanetz — 17.10 Popoladni simfonični koncert — 18.15 V terek nasvidenje — 18.45 Družba in čas — 19.15 Z ansambliom Darka Škoberneta — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.15 Koncert lahke glasbe — 22.15 Naš skladatelj Risto

AVSTRIJA 1

Sobota, 3. 6.: 16.30 Za otroke — 17.05 Kaj morem postati — 17.35 Za družino — 18.00 Tedenski obzorik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Posebej o kulturi — 18.55 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Rudi-Carelli-Shw — 21.20 šport — 21.50 Čas v sliki — 22.00 Lopovi obračunavajo, kriminalni film.

Nedelja, 4. 6.: 11.15 Kolesarske dirke po Avstriji — 17.20 Doktorji — 18.10 Vodna bitka — 18.30 Za družino — 18.55 Otrokom za lahko noč — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Tuji tovariši v postelji, filmska komedija — 21.50 Čas v sliki in šport.

Ponedeljek, 5. 6.: 18.00 Teletest — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Pulsek Debelinko — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Bonanza — 21.05 Šola staršev — 21.15 Telesport — 22.15 Čas v sliki in kolesarske dirke po Avstriji.

Torek, 6. 6.: 18.00 Tečaj angleščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.55 Grof Luckner — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Prstor za živali — 21.05 Mestni pogovori — 22.20 Čas v sliki in kolesarske dirke po Avstriji.

Sreda, 7. 6.: 10.00 Finska-Suomi — 10.30 Instrumenti tehnike — 11.00 Bila je nekoč vojna — 12.35 Telesport — 16.30 Za otroke: Izgubljeni ključ — 17.10 Za mladino: Elba, iskra v Sredozemskem morju — 17.35 Lassie, zgodba psa — 18.00 Tečaj francoščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 športni mozaik — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Milijoni po meri, kriminalna igra — 21.45 Čas v sliki — 22.25 Kolesarske dirke po Avstriji.

Četrtek, 8. 6.: 10.00 Zvok iz človekove roke — 10.30 Kdo je moj bližnji? — 11.00 British Life and Literature — 11.30 Grafični svet Hansa Froniusa — 12.00 Diskutirati, glasovati, sodočlati — 18.00 Tečaj italijanshine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 športni mozaik — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Milijoni po meri, kriminalna igra — 21.45 Čas v sliki — 22.25 Kolesarske dirke po Avstriji.

Petek, 9. 6.: 10.00 Cerkvena zgodovina — 10.30 Dunajski kongres — 11.25 Plesoče srce — 18.00 Zeleni svet — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.50 Oddaja delavske zbornice — 18.55 Dekleta v oblakih — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Senzacije pod cirkuško kupolo — 21.10 Novinarski pogovori — 22.10 Čas v sliki in kolesarske dirke po Avstriji — 22.35 Tujec, filmska komedija.

AVSTRIJA 2

Sobota, 3. 6.: 16.55 Seniorski klub — 17.55 Prerezi — 19.00 Kitara za vse — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Peer Gynt — 22.45 Posebej o kulturi, Čas v sliki.

Nedelja, 4. 6.: 15.20 Avtomobilske dirke za Veliko nagrado Belgije — 18.30 Profil — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Oknar — 20.00 Cvetlični kotiček — 20.15 Peer Gynt.

Ponedeljek, 5. 6.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Čuda sveta — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Horst Chmela — 21.20 Walter Felsensteinov portret — 22.20 Slike iz Avstrije, Čas v sliki in kulturne novice.

Torek, 6. 6.: 18.30 Diskutirati, glasovati, sodočlati — 19.00 Geografski sprehodi — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Filmska pomlad — 21.40 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske, Čas v sliki in kulturne novice.

Sreda, 7. 6.: 18.30 British Life and Literature — 19.00 Arhitektura in družba — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice.

V NEDELJO
11. JUNIJA 1972
V GLOBASNICO

na otvoritve nove dvorane pri Šoštariju. Za razvedrilo bo skrbel ansambel „Fantje treh dolin“. Začetek ob 15. uri.

Obilen obisk pričakujeta Rozka in Albert Smrečnik

novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Labodje jezero — 22.00 Slike iz Avstrije, Čas v sliki in kulturne novice.

Četrtek, 8. 6.: Cerkvena zgodovina — 19.00 Koncert — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 iz medicinske šole — 20.45 Z dežnikom, občutljivostjo in melono — 21.35 Slike iz Avstrije, Čas v sliki in kulturne novice.

Petek, 9. 6.: 18.30 Kaj je pisava? — 19.00 Računalniška povest — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Za konec tedna — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Drole de drama — 21.50 Slike iz Avstrije, Čas v sliki in kulturne novice.